

สวัสดิการสังคม ที่ทั่วถึงและเป็นธรรม

สมชัย จิตสุชน
สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
6 กันยายน 2555

คำถามสำหรับสังคมไทย

- ศวัสดิการสำหรับคนไทยทั่วถึงหรือยัง
- เป็นธรรมหรือไม่
- ทำอย่างไรให้เกิดขึ้นได้
 - Priority ของสวัสดิการ
 - จัดสรรทรัพยากรอย่างไร
- เป็นไปได้หรือไม่ในบริบทการเมืองไทยปัจจุบันและอนาคต

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อังภากรณ์)

เมื่อผมอยู่ในครรภ์มารดา ผม
ต้องการให้แม่รับประทานอาหาร ที่
เป็นคุณประโยชน์ และได้รับ ความ
เอาใจใส่ และบริการอันดี ในเรื่อง
สุขภาพของแม่และเด็ก

ก่อนเกิด

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อังภากรณ์)

ในระหว่าง 2-3 ขวบแรก ซึ่งร่างกาย
และสมองกำลังเติบโต ในระยะ
ที่สำคัญ **ผมต้องการให้แม่ผม กับ
ตัวผม ได้รับประทานอาหารที่เป็น
คุณประโยชน์ มีอาหารเพียงพอ
และได้รับการพัฒนาสมองและ
อารมณ์ที่เหมาะสมกับวัยผม** (เพิ่มเติม)

ปฐมวัย

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อีภากาศณ์)

วัยเรียน

ผมต้องการไปโรงเรียน พี่สาว หรือ
น้องสาวผมก็ต้องการไปโรงเรียน
จะได้มีความรู้หากินได้ และจะได้
รู้คุณธรรม แห่งชีวิต ถ้าผมมี
สติปัญญาเรียนชั้นสูงๆ ขึ้นไป ก็ให้
มีโอกาเรียนได้ ไม่ว่าพ่อแม่จะรวย
หรือจน จะอยู่ในเมือง หรือชนบท
แรงแค้น

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อังภากรณ์)

ในฐานะที่ผมเป็นชาวนา ชาวไร่ **ผม**
ก็อยากมีที่ดินของผมพอสมควร
สำหรับทำมาหากิน มีช่องทางได้กู้
เงินมา ขยายงาน **มีโอกาสรู้วิธีทำ**
กินแบบใหม่ๆ มีตลาดดี และขาย
สินค้าได้ราคายุติธรรม

วัยทำงาน-เกษตรกร

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

()

วัยทำงาน-คนงาน

หากผมเป็นคนงาน รับจ้างทั่วไป
ผมอยากมีความมั่นคงในอาชีพ มี
สวัสดิการทำงานตามสมควร ไม่ถูก
เอาเปรียบจากนายจ้าง และมีโอกาส
พัฒนาความรู้และทักษะเพื่อสร้าง
ความมั่นคงให้ลูกและเมียผม หาก
ผมตกงานก็มีรายได้พอประทังใน
ระหว่างผมหางานใหม่

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

()

หากผมเลือกทำอาชีพของตนเองไม่ว่าจะเป็นแผงลอยหาบเร่ เก็บขยะ ขับแท็กซี่ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ผมก็อยากมีแหล่งทำกินแน่นอน **ปลอดภัย ไม่ถูกเบียดเบียน**จากเจ้าหน้าที่รัฐ หรืออิทธิพลอื่น **มีแหล่งทุนเพื่อพัฒนากิจการ**ของผมที่ดอกเบี้ยไม่

วัยทำงาน-หาบเร่ เก็บขยะ ฯลฯ

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อัมพาต)

ผมต้องการสุขภาพอนามัยอันดี
และรัฐบาลจะต้องให้บริการ
ป้องกันโรคแก่ผมอย่างฟรี กับ
บริการการแพทย์ รักษาพยาบาล
อย่างถูกต้องดี เจ็บป่วยเมื่อใด หา
หมอหาพยาบาลได้สะดวก

เจ็บป่วย

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อัมพาต)

เมื่อแก่ ผมและเมียก็ควร **ได้**
ประโยชน์ตอบแทนจากการ
ประกันสังคม ซึ่งผมได้จ่ายบำรุง
ตลอดมา

แก่เฒ่า

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

()

หากผมโชคร้ายเกิดมาพิการ หรือ
พิการภายหลัง ผมก็อยาก**มีคนดูแล**
ผมตามสมควร จะเป็นรัฐบาลหรือ
หน่วยอื่นก็ตาม หากผมยังทำงานได้
ผมก็ควร**ได้โอกาสทำงานอย่างมี**
ศักดิ์ศรี

พิการ

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อิงภากรณ์)

ผมต้องการอากาศบริสุทธิ์
สำหรับหายใจ น้ำบริสุทธิ์
สำหรับดื่ม

สภาพแวดล้อม

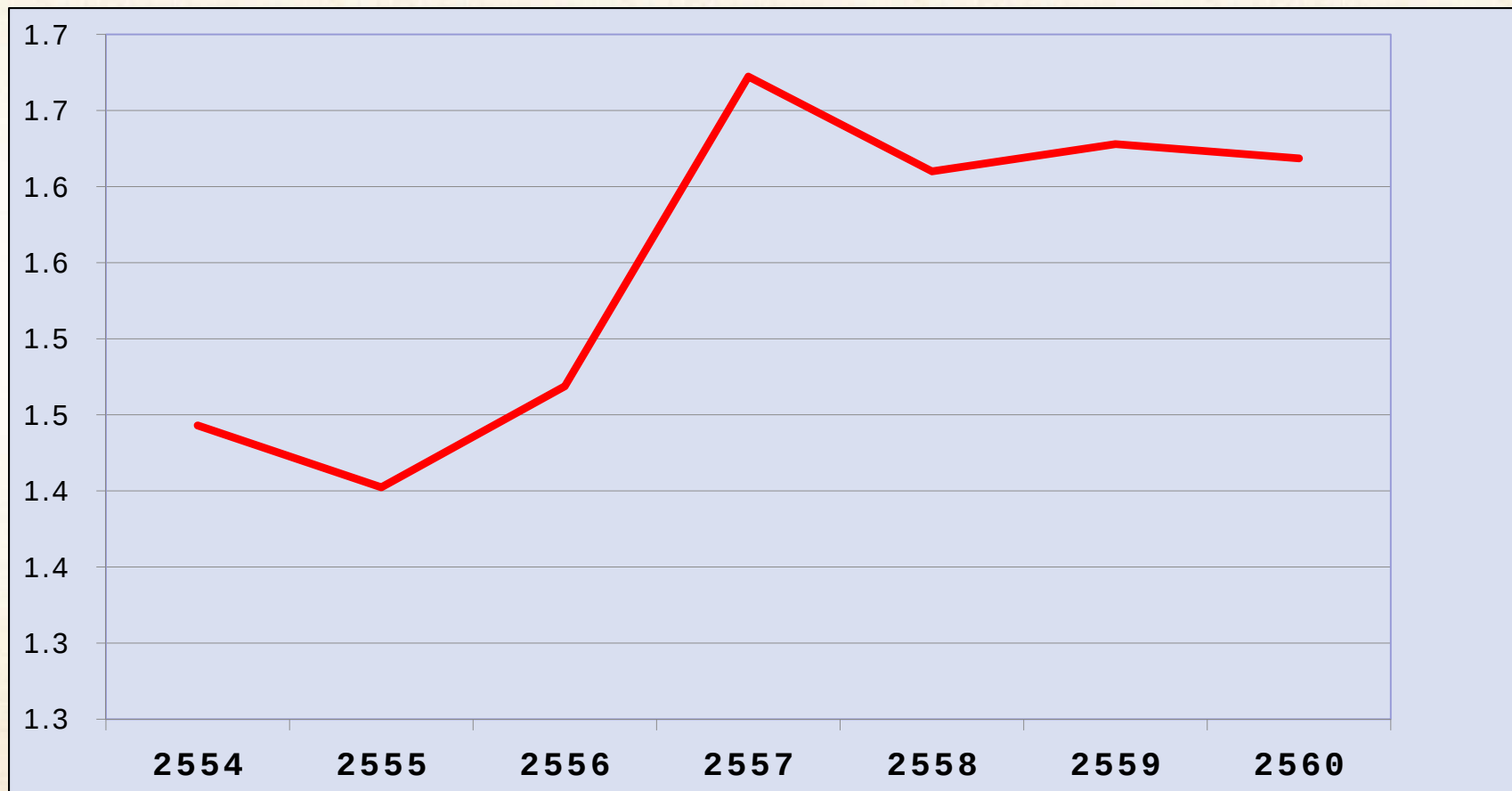
ลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
ด้วยระบบสวัสดิการที่

(ก) พื้นฐาน (ใช้เงินไม่มาก)

(ข) ถ้วนหน้า (ได้ทุกคน)

ค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมทั่วถึงและเท่าเทียม (%GDP)

(จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน)

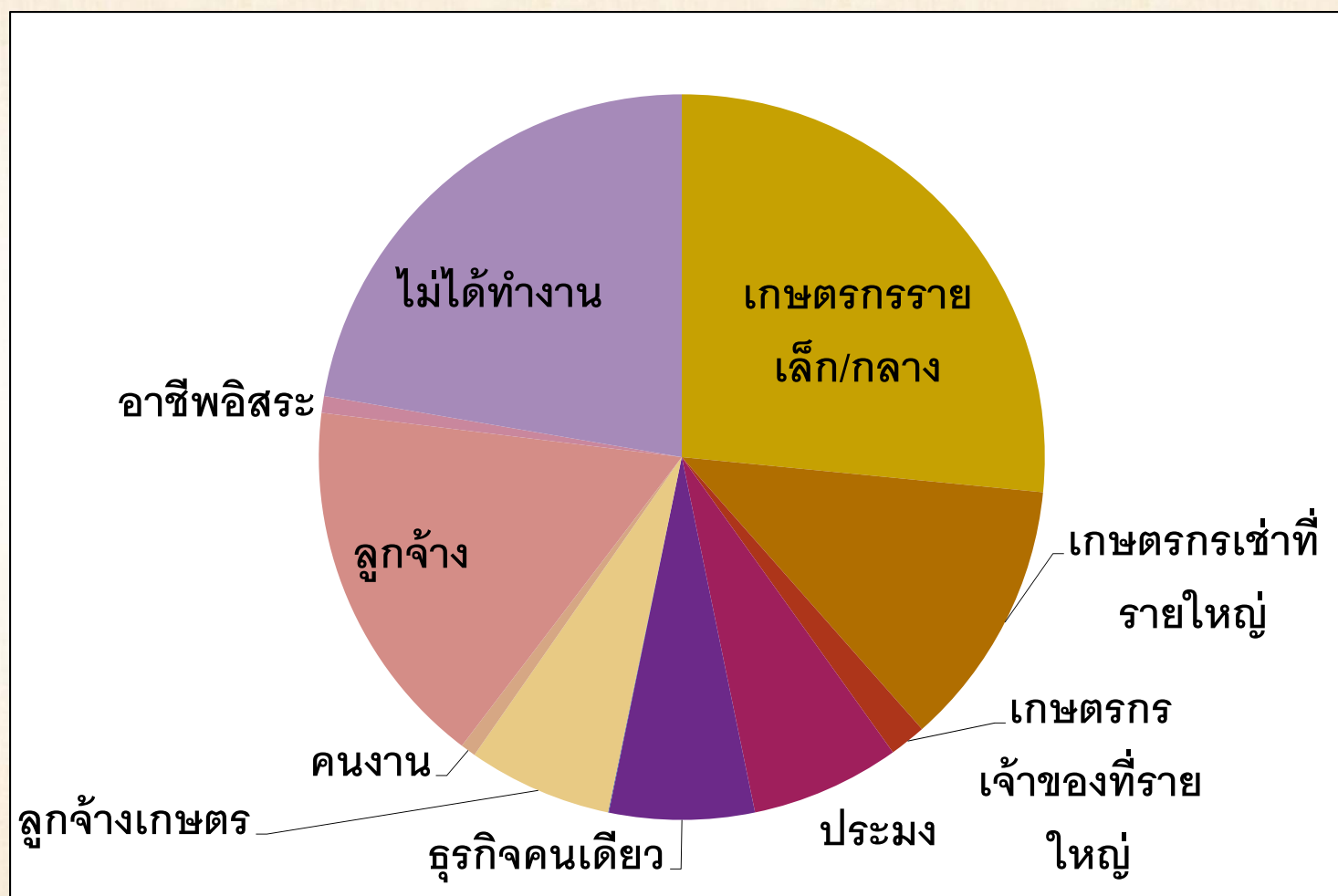
การจัดลำดับความสำคัญสวัสดิการ

- ให้ความสำคัญสูงกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน และการดูแลผู้สูงอายุ/ผู้พิการ
- ให้ความสำคัญกับการเพิ่มคุณภาพการศึกษา และฝึกอบรมฝีมือแรงงาน
- ริเริ่มการขยายประกันสังคมสู่แรงงานนอกระบบอย่างจริงจัง โดยรัฐควรสมทบด้วย
- รัฐสร้างแรงจูงใจให้เกิดสังคมสวัสดิการ ให้ภาคีอื่นมีส่วนร่วม
- ยกเลิกสวัสดิการที่มีลักษณะประชานิยม ชำนาญ บิดเบือนกลไกราคา
- ดูแลคนจนและผู้ด้อยโอกาสเป็นพิเศษ (เช่น ด้วย ‘สวัสดิการเต็มเต็มชีวิต’)

สวัสดิการทั่วถึงสร้างอย่างไร?

- เลิกการให้สวัสดิการคนจนด้วย ‘คำพูดสวยหรู’
- เลิกแนวคิดให้ความช่วยเหลือตามกลุ่มอาชีพ
 - มาจากมายาคติว่าคนจนกระจุกตัวอยู่เพียงบางกลุ่มบางอาชีพ
 - สังคมไทยปัจจุบันซับซ้อนกว่านั้นมาก
 - มีทั้งคนจน/รวยในทุกกลุ่มอาชีพ
- สร้างระบบให้สวัสดิการตามฐานะทางเศรษฐกิจ/สังคม
 - เชื่อมฐานข้อมูลภาครัฐด้านการให้สวัสดิการให้เป็นอันหนึ่งเดียวกัน
 - มี ‘เจ้าภาพ’ ในการจัดการอย่างเป็นระบบ
- จัดสรรทรัพยากรให้ถูกต้อง
 - เลิกนโยบายฉาบฉวยและไม่บอกความจริงประชาชน
 - ปฏิรูประบบภาษีเท่าที่จำเป็น

ใครคือคนจน

จัดสรรเงินให้ถูกต้อง

83,000 ล้านบาท

- ชาวนารั้วราย
- โรงสี
- ผู้ส่งออกบางราย
- นักการเมือง
- ข้าราชการ
- ชาวนา ต่างประเทศ

17,000 ล้านบาท

ชาวนายากจน

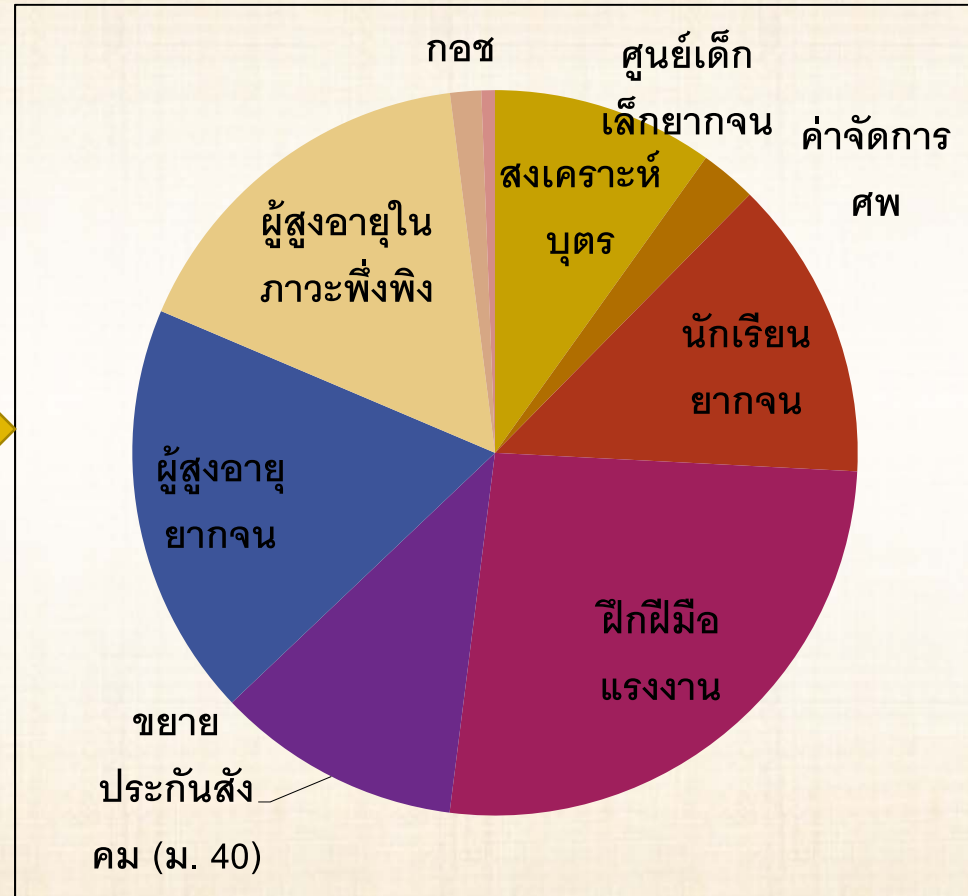
ค่าเสียโอกาสทางสวัสดิการของคนไทย

83,000 ล้านบาท

- ชวนารักรวย
- โรงสี
- ผู้ส่งออกบางราย
- นักการเมือง
- ข้าราชการ
- ชาวนา ต่างประเทศ

17,000 ล้านบาท

ชาวนายากจน

ใช้งบประมาณรวม 85,523 ล้านบาท

สวัสดิการเกิดจนตาย	จำนวนเงิน (ล้านบาท)	จำนวนคน (ล้านคน)
สงเคราะห์บุตรถ้วนหน้า	7,996	4.8
ศูนย์เด็กเล็กคุณภาพถ้วนหน้าสำหรับเด็กยากจน	2,035	1.2
นักเรียนยากจน (เพิ่มค่าเดินทาง/ที่พัก)	10,869	0.4
ฝึกฝีมือแรงงานแบบถ้วนหน้า	21,194	5.3
ขยายประกันสังคม (ม. 40)	8,837	2.6
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ (เพิ่มให้เท่าเส้นความยากจน)	14,956	0.4
เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในภาวะพึ่งพิง (4,000 บาท/คน/เดือน)	13,461	0.3
กอช	1,116	
ค่าสวัสดิการจัดการศพ	491	0.2
คนพิการที่ยากจนหรืออยู่ในภาวะพึ่งพิง	4,578	0.4
รวม	85,532	15.7

จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน

(ป่วย อังภากรณ์)

การเมือง

เมื่อจะตาย ก็ขออย่าให้
ตายแบบโง่ๆ อย่างบ้าๆ
คือตายในสงครามที่คนอื่น
ก่อให้เกิดขึ้น ตายใน
สงครามการเมือง ตาย
เพราะอุบัติเหตุรถยนต์
ตายเพราะน้ำ หรืออากาศ
เป็นพิษ หรือ ตาย เพราะ
การเมืองเป็นพิษ